

نویسنده: جفری دی. ساکس (Jeffrey D. Sachs).
منبع و تاریخ نشر: ارشیف جفری ساکس «19-08-2024»
برگردان: پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل».

اتهامات مربوط به عملیات تغییر رژیم توسط آمریکا در پاکستان و بنگلادش توجه سازمان ملل را جلب می کند

Accusations of US Regime-Change Operations in Pakistan & Bangladesh Warrant UN Attention

شواهد بسیار قوی از نقش ایالات متحده در سرنگونی دولت
عمران خان در پاکستان این احتمال را افزایش میدهد که ممکن
است چیزی مشابه در بنگلادش رخ داده باشد.

*The very strong evidence of the U.S. role in toppling the
government of Imran Khan in Pakistan raises the likelihood
that something similar may have occurred in Bangladesh.*

بر اساس گزارشها، دو رهبر سابق کشورهای بزرگ جنوب آسیا، ایالات متحده را به
عملیات مخفیانه تغییر رژیم برای سرنگونی دولت هایشان متهم کرده اند. یکی از رهبران،
نخست وزیر سابق پاکستان، **عمران خان**، در زندان به سر می برد، به دلیل یک اعتقاد
انحرافی که ادعای **خان** را ثابت می کند. رهبر دیگر، **شیخ حسینیه**، نخست وزیر سابق
بنگلادش، به دنبال کودتای خشونت آمیز در کشورش به هند گریخت. اتهامات سنگین آنها
علیه ایالات متحده، همانطور که در رسانه های جهانی گزارش شده است، باید توسط
سازمان ملل مورد بررسی قرار گیرد، زیرا در صورت صحت، اقدامات ایالات متحده
تهدیدی اساسی برای صلح جهانی و ثبات منطقه ای در جنوب آسیا خواهد بود.

به نظر می‌رسد این دو مورد بسیار شبیه با هم هستند. شواهد بسیار قوی از نقش ایالات متحده در سرنگونی دولت **عمران خان** این احتمال را افزایش می‌دهد که ممکن است چیزی مشا به در بنگلادش رخ داده باشد.

در مورد پاکستان، **دونالد لو**، دستیار وزیر امور خارجه در آسیای جنوبی و آسیای مرکزی، در 7 مارس 2022 با **اسد مجید خان**، سفیر پاکستان در ایالات متحده ملاقات کرد. سفیر **خان** بلافاصله به پایتخت خود نامه نوشت و هشدار **لو** را ابلاغ کرد. نخست وزیر **خان** روابط ایالات متحده و پاکستان را به دلیل "موضع بی طرفانه تهاجمی" **خان** در مورد روسیه و اوکراین تهدید کرد.

در یادداشت 7 مارس سفیر (از لحاظ فنی رمزی دیپلماتیک) به نقل از دستیار وزیر **لو** آمده است: «فکر می‌کنم اگر رأی عدم اعتماد به نخست وزیر موفقیت آمیز باشد، همه در واشنگتن بخشیده می‌شوند، زیرا سفر روسیه به عنوان یک تصمیم تلقی می‌شود. توسط نخست وزیر در غیر این صورت، فکر می‌کنم ادامه کار سخت خواهد بود.» روز بعد، اعضای مجلس اقداماتی را برای برکناری نخست وزیر **خان** انجام دادند.

در 27 مارس، **PM Khan** «نخست وزیر خان» این رمز را به صدا درآورد و به پیروان خود و مردم گفت که ایالات متحده قصد دارد او را به زیر بکشد. در 10 آوریل، نخست وزیر **خان** در حالی که پارلمان به تهدید ایالات متحده ملحق شد، از سمت خود کناره‌گذاشته شد.

ما این را با جزئیات به خاطر رمز سفیر **خان** می‌دانیم که توسط **PM Khan** افشا شد و توسط **رایان گریم** از *The Intercept*، از جمله متن رمز، به طرز درخشانی مستند شده است. به طرز عجیبی و غم‌انگیز، نخست وزیر **خان** تا حدی به دلیل اتهامات جا سوسی، که به افشای رمز عبور او مرتبط است، در زندان به سر می‌برد.

به نظر می‌رسد که ایالات متحده نقش مشا بهی در کودتای خشونت آمیز اخیر در بنگلادش داشته است. نخست وزیر **حسینا** ظاهراً توسط ناآرامی‌های دانشجویی سرنگون شد و زمانی که ارتش بنگلادش از هجوم تظاهرکنندگان به ادارات دولتی خودداری کرد به هند گریخت. با این حال ممکن است داستان خیلی بیشتر از آنچه به نظر می‌رسد وجود داشته باشد.

بر اساس گزارش‌های مطبوعاتی در هند، نخست وزیر **حسینا** مدعی است که ایالات متحده او را سرنگون کرده است. به طور خاص، او می‌گوید که ایالات متحده او را از قدرت برکنار کرد زیرا او از اعطای تسهیلات نظامی ایالات متحده در منطقه‌ای که در «استراتژی هند و اقیانوس آرام» برای ایالات متحده استراتژیک در نظر گرفته می‌شود، برای مهار چین خودداری کرد. در حالی که اینها گزارش‌های دست دوم رسانه‌های هندی

است، آنها چندین سخنرانی و اظهاراتی را که **حسینا** در دو سال گذشته انجام داده است، از نزدیک دنبال می کنند.

در 17 مه 2024، همان دستیار وزیر **لیو** که نقش اصلی را در سرنگونی نخست وزیر **خان** ایفا کرد، از **داکا** بازدید کرد تا در میان موضوعات دیگر درباره استراتژی هند و اقیانوس آرام ایالات متحده بحث کند. چند روز بعد، **شیخ حسینیه** رهبران 14 حزب اتحاد خود را احضار کرد تا ادعا کند که "کشوری از سفیدپوستان" در صدد سرنگون کردن او است و ظاهراً به رهبران گفته است که از به خطر انداختن حاکمیت ملت خود امتناع می ورزد. مانند **عمران خان**، نخست وزیر **حسینا** سیاست خارجی بی طرفی را دنبال می کرد که شامل روابط سازنده نه تنها با ایالات متحده، بلکه با **چین** و **روسیه** نیز می شد، که باعث وحشت عمیق دولت ایالات متحده شد.

بنگلادش برای اعتبار بخشیدن به اتهامات **حسینا**، امضای دو توافقنامه نظامی را که ایالات متحده از سال 2022 به شدت تحت فشار قرار داده بود، به تعویق انداخته بود، در واقع توسط کسی جز معاون سابق وزیر امور خارجه، **ویکتوریا نولند**، تند رونو محافظه کاری با تاریخچه خود از رژیم ایالات متحده. - تغییر عملیات یکی از پیش نویس توافقنامه ها، موافقتنامه امنیت عمومی اطلاعات نظامی (GSOMIA)، بنگلادش را به همکاری نزدیکتر نظامی به نظامی با واشنگتن ملزم می کند. دولت نخست وزیر **حسنا** به وضوح مشتاق امضای آن نبود.

ایالات متحده تا حد زیادی پیشروترین عمل کننده در عملیات تغییر رژیم در جهان است، با این حال ایالات متحده نقش خود را در عملیات تغییر رژیم مخفیانه رد می کند، حتی زمانی که سرزنش شده باشد، مانند تماس تلفنی شنود شده بدنام **نولاند** در اواخر ژانویه 2014 که برنامه ریزی برای رهبری ایالات متحده داشت. عملیات تغییر رژیم در اوکراین درخواست از کنگره ایالات متحده و حتی کمتر از آن به قوه مجریه برای بررسی ادعاهای نخست وزیر **خان** و نخست وزیر **حسنا** بی فایده است. حقیقت امر هر چه باشد، انکار می کنند و در صورت لزوم دروغ می گویند.

اینجاست که سازمان ملل باید وارد عمل شود. عملیات تغییر رژیم مخفیانه بر اساس قوانین بین المللی (به ویژه دکترین عدم مداخله، همانطور که در قطعنامه 2625 مجمع عمومی سازمان ملل بیان شده است) آشکارا غیرقانونی است و شاید بزرگترین تهدید برای جهان باشد. صلح، زیرا آنها عمیقاً ملت ها را بی ثبات می کنند و اغلب منجر به جنگ و سایر نابسامانی های داخلی می شوند. سازمان ملل باید عملیات تغییر رژیم مخفیانه را بررسی و افشا کند، هم به نفع معکوس کردن آنها و هم برای جلوگیری از آنها در آینده.

بر اساس ماده 24 منشور سازمان ملل، شورای امنیت سازمان ملل متحد به طور خاص «مسئولیت اصلی حفظ صلح و امنیت بین‌المللی» را بر عهده دارد. هنگامی که شواهدی به دست می‌آید که نشان می‌دهد یک دولت از طریق مداخله یا همدستی یک دولت خارجی سرنگون شده است، شورای امنیت سازمان ملل باید این ادعاها را بررسی کند.

در مورد پاکستان و بنگلادش، شورای امنیت سازمان ملل باید به دنبال شهادت مستقیم نخست وزیر **خان** و نخست وزیر **حسنة** باشد تا شواهدی مبنی بر نقش ایالات متحده در سرنگونی دولت های این دو رهبر را ارزیابی کند. البته، هر یک باید توسط سازمان ملل به خاطر شهادتشان محافظت شود، تا از آنها در برابر هرگونه تلافی که ممکن است به دنبال ارائه صادقانه حقایق باشد، محافظت شود. با توجه به حبس غم انگیز نخست وزیر **خان**، در صورت لزوم می‌توان شهادت آنها را از طریق ویدئو کنفرانس گرفت.

ممکن است ایالات متحده از **وتوی** خود در شورای امنیت سازمان ملل برای جلوگیری از چنین تحقیقاتی استفاده کند. در این صورت، مجمع عمومی سازمان ملل می‌تواند موضوع را تحت قطعنامه A/RES/76 که به مجمع عمومی سازمان ملل اجازه می‌دهد موضوعی را که با **وتو** در شورای امنیت سازمان ملل مسدود شده است، بررسی کند. پس از آن، تمام اعضای سازمان ملل می‌توانند مسائل مورد بحث را ارزیابی کنند. سپس صحت دخالت ایالات متحده در تغییرات اخیر رژیم در پاکستان و بنگلادش را می‌توان به طور عینی بر اساس شواهد تحلیل و قضاوت کرد، نه بر اساس ادعاها و انکارهای صرف.

بر اساس تحقیقات مستند **لیندسی اورورک**، استاد علوم سیاسی در کلاژ بوستون، ایالات متحده دست‌کم در 64 عملیات تغییر رژیم مخفیانه در طول سال‌های 1947-1989 و چندین عملیات دیگر که آشکارا (مثلاً در اثر جنگ به رهبری ایالات متحده) بودند، شرکت داشت. تا به امروز به انجام عملیات تغییر رژیم با فرکانس تکان دهنده ادامه می‌دهد و دولت‌ها را در تمام نقاط جهان سرنگون می‌کند. این امری آرزویی است که ایالات متحده به تنهایی از قوانین بین‌المللی تبعیت می‌کند، اما برای جامعه جهانی که مدت‌ها از عملیات تغییر رژیم ایالات متحده رنج می‌برد، خواستار پایان دادن به آنها در سازمان ملل متحد نیست.

----- **با تقدیم احترامات «2024-08-26»**

